

KLAIPĖDOS UNIVERSITETAS

Praeivių žuvų būklės tyrimai Vakarų Lietuvos upėse

Temos vadovas lektorius A. Kontautas

Praeivių žuvų populiacijos būklės tyrimai 2007 metais buvo atliekami 8 Vakarų Lietuvos upių baseinų (Minijos, Jūros, Akmenos-Danės, Šventosios(pajūrio), Bartuvos, Dubysos, Smiltelės ir Šyšos) 39 atkarpose. Darbo ataskaitoje pateikti 2007 m. tyrimų duomenys, palyginant juos su ankstesnių metų tyrimų rezultatais, aprašomos pagrindinės lašišinių žuvų populiacinės charakteristikos.

Lyginant su ankstesniais metais Minijos, Jūros Šventosios, Smiltelės ir Šyšos baseinuose 2007 metais buvo stebimas lašišinių žuvų gausumo mažėjimas. Vidutinis lašišinių žuvų gausumas didesnis (ir žymiai) buvo tik Dubysos, Bartuvos ir Akmenos-Danės baseinuose. Minijos upės baseine vidutinis *Salmo trutta* gausumas visame baseine sumažėjo nuo 8,84 ind/100m² (2005-2006 m.) iki 7,10 ind/100m² 2007 m., nors atskiruose tyrimų taškuose jis ir padidėjo (Sausdrave lyginant su 2006 m. net 14 kartų). Didžiausias populiacijos gausumas fiksuotas Aisėje – 19,06 ind/100m². Jūros upės baseine vidutinis lašišinių žuvų gausumas, lyginant su praeitais metais sumažėjo 1,5 karto (nuo 2,63 ind/100m² 2006 m. iki 1,74 ind/100m² 2007m.). Šventosios upės baseine vidutinis lašišinių žuvų gausumas taip pat sumažėjo, bet vis tik išliko gana didelis – 5,57 ind/100m². Dubysos upės baseino tirtuose taškuose vidutinis gausumas išaugo daugiau nei dvigubai – nuo 7,87 ind/100m² 2006 metais iki 18,07 ind/100m² 2007 m., Bartuvos baseine nuo 4,80 ind/100m² iki 8,52 ind/100m² 2006 m. ir 2007 m. atitinkamai. Akmenos-Danės baseine vidutinis gausumas išaugo beveik trigubai – nuo 10,37 ind/100m² (2006 m.) iki 28,84 ind/100m² (2007 m.). Smiltelės ir Šyšos baseinų tirtuose taškuose žymesnių gausumo pokyčių neužfiksuota.

Lašių (*Salmo salar*) jauniklių aptikta tik Dubysos baseino Luknės upėje (0,33 ind/100m²) ir Šventojoje – 0,06 ind/100m².

Žuvivaisos darbų efektyvumo tyrimai 2007 m. buvo atlikti 18vietų Minijos, Jūros, Šventosios, Dubysos, Bartuvos ir Akmenos – Danės baseinuose. Didelis žuvivaisos efektyvumas buvo Juodupyje (Šventosios baseinas), Agluonoje ir Akmenoje (Jūros bas.) bei Liolingoje (Dubysos baseinas). Didžiausias *Salmo trutta* populiacijos gausumas 2007 metais užfiksuotas Tvarkantės upelyje – net 84,81 ind./100m², tai iš dalies pasiekta dirbtinio veisimo dėka. Daugelyje tirtų vietų įžuvinimo efektyvumas buvo žemas.

2007 metų laišišinių žuvų neršto intensyvumas vertintas Minijos, Akmenos – Danės ir Šventosios (Pajūrio) baseinuose. Visuose baseinuose stebėtas aukštesnis neršto intensyvumas, lyginant su 2006 metų neršto sezonu. Ypač žymus laišišinių žuvų neršto intensyvumo padidėjimas užfiksuotas Šventosios ir Akmenos-Danės baseinuose.

Katadrominė šlakių jaunikių migracija Veivirže 2007 m.vyko viso stebėjimų periodo metu, tačiau, kaip ir ankstesniais metais, ji buvo labai neintensyvi, viso gaudyklėje sugauti tik 9 rituoliai (2006 m. – 8 rituoliai).

Vandens kokybė pagal dugno bestuburių fauną tirtų upių baseinuose, lyginant su ankstesnių metų tyrimų duomenimis, praktiškai nepakito, kiek didesni skirtumai fiksuoti tik atskirose tyrimo atkarpose (pvz.: Šlužmėje, kur vandens kokybė pakilo iš III į I klasę).